

S Z A K M A I B E S Z Á M O L Ó

az Erkel Ferenc Társaság 2020. évi tevékenységéről, programjairól

Az Erkel Ferenc Társaság (5700. Gyula Városház utca 13., Adószám: 19061089 - 1 - 04 Bankszámla-szám: MKB Bank Zrt. 10300002-10631288-49020011) 2020-ban saját bevételein (tagdíjak, pénzügyi kamatjövőrés) felül a NEMZETI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ALAP, a MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA, valamint GYULA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA működési és pályázati céltámogatásaiban részesült a művészeti területen ellátott szakmai munkájának segítése, illetve működési feltételeinek biztosítása céljából. A támogatásokat az Egyesület - a 2020. évi *pandémia okozta korlátozások miatt* - a benyújtott költségtervekhez képest módosított tartalommal, ám ragaszkodva a pályázati célokhoz, azok lehetőség szerinti legjobb megvalósulásának érdekében használta fel.

Az esztendő alapító elnökünk, a 2019. december 2-án elhunyt **Dr. Bónis Ferenc** Széchenyi-díjas zenetörténész professzor búcsúztatásával kezdődött. Tanár Úr számára a végtisztességet január 8-án a Fiumei úti sírkertben, a Református Egyház szertartásának keretében adtuk meg, melyen a zenei közélet számos intézménye képviseltette magát. Búcsúztatót mondott a Magyar Kodály Társaság nevében **Kertész Attila** elnök, a zenetudós társadalom képviselőjében **Tallián Tibor**, és a szinte legutolsó hetekig Bónis tanár úrral talán legközelebbi kapcsolatot tartó **Dombóvári János**, a Lavotta János Kamarazenekar művészeti vezetője, a Lavotta János AMI nyugalmazott igazgatója. Az Erkel Ferenc Társaság részéről a három évtizede hűséges muzsikustárs **Kassai István** Liszt-díjas zongoraművész, alapító elnökségi tagunk fogalmazott egyéni hangvételű nekrológot, melyet ezt követően több médium is átvett.

Az évkezdet gyors egymásutánban több fontos, s egyben szép feladatot hozott a Budapesti Filharmóniai Társasággal közös rendezésünkben. **Tóth László** elnök úrral együtt folytatva az előző esztendő – az **EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERE** által támogatott – **HYMNUS 175** projektjét január 12-én a **Nemzeti Múzeumban** készítettünk el hét felvételt az 1843-44-es pályázati művekből az **István Király Operakórus**, a gyulai **Erkel Ferenc Vegyeskar** (karigazgató: **Perlaki Attila**) és a **Filharmóniai Társaság Zenekarának** közreműködésével. Felvételi szüneteinkben **Becze Szilvia**, a Bartók Rádió kiemelt szerkesztő-műsorvezetője, a projekt háziasszonya 2-3 perces felkonferáló szövegeket mondott kamerába az egyes pályázati művek keletkezési körülményeiről. Ezek összefűzéséből álltak össze azok a kisfilmek, amelyek a Magyar Kultúra Napjától, január 22-től kezdve egészen júliusig kéthetenként kerültek fel a **Papageno** komolyzenei portál *Himnusz történetek* sorozatába. A zenetörténeti háttérrel minden alkalommal **Gombos László** zenetudós írásai idézték meg. Az általunk felvett anyagokon kívül helyet kapott a sorozatban Erkel *Hunyadi László nyitánya* **Medveczky Ádám**, az *Ünnepi nyitány* **Rico Saccani**, valamint Dohnányi Ernő *Ruralia Hungarica* című műve **Kovács János** vezényletével.

Január 22-én az **Uránia Filmszínházban** volt az Emberi Erőforrás Minisztérium Kulturális Államtitkárságának Magyar Kultúra Napi ünnepsége, melyen első ízben

vetítették le az előző év decemberében a Pesti Vigadóban a **Magyar Állami Operaház Kórusával** és a **Budapest Filharmóniai Társaság Zenekarával** Erkel eredeti partitúrája alapján készített Hymnus felvételünket. Az eseményt széles sajtónyilvánosság követte csakúgy, mint a Gyulán párhuzamosan rendezett Magyar Kultúra Napi hangversenyt. A Vigadó-beli ünnepi esemény zsúfolásig telt ház előtt zajlott **Medveczky Ádám** Kossuth-díjas karmester irányításával, megnyitó beszédet **dr. Görgényi Ernő** polgármester úr mondott. Az „*Évfordulók viharában*” koncert keretében – gyakorlatilag a Beethoven-év kezdőeseményeként – hangzott el a szerző István király nyitánya Erkel, Mosonyi, Farkas Ferenc és Dohnányi Ernő egy-egy opusa mellett. A Filharmóniai Társaság Zenekarának szólista partnereként fuvolán közreműködött **Vargáné Menyhárt Zsuzsanna**, az est házigazdája pedig ismét **Becze Szilvia** volt. A műsor természetesen itt is Erkel Hymnusával ért véget, a közönség szünni nem akaró hosszas tapssal köszöntötte az előadókat.

Három nappal később január 25-én sajnos ismét temetésre, Szőnyi Erzsébet Kossuth-díjas zeneszerző, a Nemzet Művésze Farkasréti búcsúztatójára gyűltünk össze.

Több sajtóorgánum februári cikkeit és interjút követően március 11-én került sor **Dr. Bencze Izabellával** és **Becze Szilviával** együtt az M5 csatorna „Ez itt a kérdés” műsorára, mely teljes időtartamában a Himnusszal foglalkozott. Jogász asszony másfél esztendeje minden lehetséges fórumon igyekszik latba vetni szakmai tekintélyét nemzeti fohászuk jogilag is egyértelműsítendő helyzetének érdekében. (Többek között ezért vette bele májusban megjelent *Időkapszulák* című életrajzi kötetébe a záró, „*Bakancslista*” fejezetet) Hasonlóan ebbe a sorba illeszkedik és nagy örömet jelentett Kozma László Kölcsey Ferenc: Himnus könyvének év eleji megjelenése is.

Március 12-én **Magyarország Videós Arcképcsarnoka** meghívására 14 ezer szereplőjük exkluzív körének mutathattam be Erkel autentikus művének fentebb már említett felvételét személyesen, illetve internetes közvetítés segítségével a Benczúr Palotában.

Március 15-re Lavotta János 200. és Mosonyi Mihály 150. halálévfordulójára emlékezve a sátorlaúj helyi **Lavotta Kamarazenekart** és **Kassai István** Liszt-díjas zongoraművészt hívta meg társaságunk tervezett XXXI. Történelmi hangversenyére, karmesterként **Csányi Valéria** működött volna közre. A felkészülés és a koncert háromnapos – kulturális látogatásokkal is bővített – programját szinte óráról órára egyeztetetten leszerveztük, azt azonban a március 13-án rapid módon bejelentett pandémiás zárlat miatt szinte közvetlenül az esemény előtt le kellett mondjuk. A március 15-i városi ünnepségre már csak szűk körben, zárt ajtók mögött kerülhetett sor, de meghívottainknak ígéretet tettünk az elmaradt hangverseny lehetőség szerinti pótlására.

Ugyanerre a sorsra jutott a 2019-es Erkel ösztöndíjas **Rózsa Kitti** frissdiplomás énekművész május 22-re tervezett gyulai bemutatkozó hangversenye is. Koncertszervezői szándékunk ekkor a két esemény november 7-i, Erkel születésnapjára történő összevonása volt.

Bár zenei szempontból hosszú időre gúzsbakötött időszak következett, a kulturális élet úgyszólván minden szereplője megkísérelt új, alternatív utakat keresni, hogy mégis

eljuttathassa, megoszthassa a saját körébe tartozókkal művészi mondanivalóját. Ennek nyomán kora nyártól kezdve több olyan kötet látott napvilágot, mely írásos közlés formájában törekedett az elmaradt rendezvények sokaságának legalább részleges pótlására.

Nagy örömet jelentett június 12-án, hogy – ha csak rövid időre is – Budakeszin részt vehettünk Erkel mellszobrának koszorúzási ünnepségén, s szabadtéren ismét találkozhattunk rég nem látott ismerősökkel.

Eredetileg tavaszra szerettünk volna **Dézi János** alelnök úrral együtt emléket állítani az Erkel Ferenc Társaság három évtizedes múltjának egy kötet megjelentetésével. Az ötletet néhány hónappal korábban **Tóthné Fajtha Anita**, a Budakeszi Erkel Ferenc Művelődési Központ igazgatója adta, ám a világjárvány miatt sok más eseményhez hasonlóan ezt is át kellett ütemeznünk. Így a nyár folyamán döntöttük el, kiket szeretnénk felkérni 2-3 oldalas visszaemlékezés megírására.

Augusztus 31-én Gyulán a Mogyoróssy János Városi Könyvtárban volt Nyári Krisztián: Általad nyert szép hazát című könyvének jó hangulatú, figyelem felkeltő bemutatója, melyen szép számmal képviseltette magát a lelkes hallgatóság.

Szeptember közepétől kezdtük Dézi János alelnök úrral az elkészítendő társasági kötet szerkesztési munkáit, párhuzamosan pedig a felkészülést Erkel születésének 210. évfordulójára. Sokrétű, izgalmas, rengeteg szempontot figyelembe vevő, többheti munka után jutottunk el a könyv borító-, és hátoldalának megálmodásához, melyhez – néhány sarokpont megadásával – **Mocsár-Pörjés József** segítségét kértük. **Sós Judit**, Társaságunk titkára bevonásával mintegy két tucatnyi borítóterv szűkítő módszerű válogatása után jutottunk el a végeredményhez. A könyv 22 szerző 24 írását tartalmazza, mely visszaemlékezések, tanulmányok, köszöntők és nekrológok formájában állítanak emléket az „*Emberöltőnyi Erkel Emlékezet*”-nek, vagyis a Társaság első három évtizedének.

Október elején érkezett a Gyulai Önkormányzattól a 2020-as évi Erkel ösztöndíjakra beérkezett pályázatok szakmai értékelésére szóló felkérés. A pályaművek alapján jó szívvel tudtuk támogatni mindhárom jelölt: **Rózsa Kitti** énekművész ismételt, **Pusztaszegi Ákos** trombitaszakos zeneakadémiai hallgató és a még középfokú tanintézményben tanuló furulya (blockflöte) szakos **Szegedi Réka** ösztöndíjának a megítélését. Hozzáadott lehetőségként az új ösztöndíjasoknak – a járványveszély elmúltával – felajánlottuk egy gyulai zenekari hangversenyen történő közreműködés lehetőségét is.

A hónap utolsó napján Mosonmagyaróvárra, Erkel emléktábla avatásra kaptam meghívást. **Lebó Ferenc** szobrászművész alkotásának elhelyezését a Fejes József Zenei Alapítvány, a Széchenyi Polgári Kör és a Mosonmagyaróvári Városvédő Egyesület kezdeményezte. Köszöntőmben érdekességként említhettem a jelenlévőknek Erkel apósának, Adler Györgynek Mosonszentjánosi szülőhelyét, illetve az ő nagyapjának, Istvánffy Benedeknek, mint a régió kimagasló egyházi muzsikusanak a nevét.

Folyamatosan változó körülmények után érkeztünk el november 7-hez, Erkel Ferenc születésének 210. évfordulójához. Ehhez kapcsolódva Gyula Város felújította, új

térburkolattal látta el az Erkel teret, amely így egy hangversenyzongorát formáz meg. „*A burkolat világító kockaelemei a Himnusz kottáját jelenítik meg, ez a hangjegyekből álló Himnusz-csillagkép éjszakánként körülragyogja a zeneszerző alakját*” – tudhattuk meg a teret átadó **Görgényi Ernő** polgármestertől. A köszöntő beszédek és a koszorúzást követően a Városháza Dísztermében folytatódott a program az Erkel Ferenc Társaság új kötetének bemutatásával, majd **Dombóvári János** és **Novák-Tóth Györgyi** hegedűművészek, a Lavotta Kamarazenekart a járvány miatt ezúttal ketten képviselve adtak hangulatos, változatos kamarazenei koncertet névadójuk duóiból. A születésnap programok fináléjaként egészen szűk körben, kivételesen bensőséges hangulatban, **Görgényi Ernő**, **Kónya István**, **Sós Judit** és **Dézi János** társaságában koszorúztuk meg Erkel Ferenc gyönyörűen megvilágított környezetű szülőházát.

A következő napok programja volt az Emberöltőnyi Erkel Emlékezet köteteinek a szerzőkhöz, a muzsikusszakma képviselőihez, illetve – akik esetében megoldható volt – társasági tagjainkhoz való eljuttatása. Ebben a járványhelyzet miatt úgy Gyulán, mint Budapesten még jócskán vannak pótlendő feladatok.

Ugyancsak Erkel születési évfordulójára jelentette meg a **Magyar Állami Operaház** a tavalyi Erzsébet operaelőadás második (Erkel által komponált) felvonásának live felvételét **Kocsár Balázs** karmester, főzeneigazgató vezényletével. Mivel azonban az intézmény is bezárni kényszerült, **Ókovács Szilveszter** főigazgató úr segítő közbenjárására juthattunk hozzá a CD néhány példányához, mely így immár meghallgatható a gyulai Mogyoróssy Könyvtár zenei részlegében is.

A korábban már említett szakmai kötetek sorát gazdagította a december elején a **Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA** 1500 példányban megjelentetett kiadványa: „*Hangról Betűre*”, mely számos kiváló írás mellett két hiánypótló Erkel tanulmányt is tartalmaz.

Az esztendő utolsó hónapjában a Miniszterelnökség szakmai állásfoglalásra kérte a Magyar Művészeti Akadémiát a Himnusz ügyében. **Vashegyi György** elnök úr javaslatára a **Budapesti Filharmóniai Társasággal** karöltve 2021-től létrehozunk egy olyan egyedi honlapot, mely letölthető hangzó-, és kottaanyagként Esz-dúrban, B-dúrban egyaránt hozzáférhetővé teszi mind Erkel művét, mind Dohnányi áthangszerelését. A témát kisfilm is feldolgozza, mely az ország tankerületeinek közvetítésével jut el a fiatalabb korosztályokhoz is, összefoglalásként pedig himnusz történet háttérét megrajzoló többnyelvű zenetudományi tanulmány készül.

Az ügyért a muzsikusszakma legkiválóbbjai fogtak össze.

Az idei világjárvány sújtotta esztendő programjai a regionális, s az országosan is több helyszínen zajló események csak korlátozott mértékben juthattak el közvetlenül tagságunkhoz, hallgatóságunkhoz. Azonban igyekeztünk mindent elkövetni, hogy időről időre tájékoztassunk, s a lehető legszélesebb körben tartsuk a kapcsolatot tagjainkkal, kollégáinkkal, szakmai partnereinkkel. Őszintén reméljük, hogy az akadályozó körülmények ellenére így is sokak számára jelenthettek ezen alkalmak kulturális és zenei ismeretszerzést adó élményeket.

2020-es programjaink megvalósulásáért ezúton is kifejezem köszönetemet a **Nemzeti Együttműködési Alapnak**, a **Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-nek**, a **Magyar Művészeti Akadémiának**, **Gyula és Budakeszi Város Önkormányzatainak**, **Tóth László elnök úrnak** és a **Budapesti Filharmóniai Társaság** vezetőségének-tagságának, **Dr. Bencze Izabella** jogász és **Becze Szilvia** szerkesztő-műsorvezető asszonyoknak, **Mocsár-Pörjés Józsefnek** és közvetlen munkatársaimnak: **Dézi János** alelnökünknek és **Sós Judit** titkárunknak, **Perlaki Attila** karnagy úrnak, továbbá gyulai és budakeszi partnereinknek, Kollégáimnak a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségében, valamint a hangversenyeinken közreműködő valamennyi énekes és zenekari Művész Barátunknak.

Gyula-Budapest, 2020. december 30-án.

Somogyváry Ákos